

2015-04-23

REMISSPROMEMORIA



FI Dnr15-3081

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till ändring av Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFM-föreskrifterna)

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIFM-föreskrifterna) till följd av regeringens lagförslag i lagrådsremissen Några värdepappersmarknadsfrågor.

I lagrådsremissen föreslår regeringen hur man i svensk rätt ska genomföra de ändringar som beslutades i maj 2014 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (AIFM-direktivet). Dessutom föreslår regeringen att förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) som tar emot och vidarebefordrar order i fråga om finansiella instrument ska tillämpa bestämmelserna om inhämtande av information från kunder i 8 kap. 24 och 25 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Finansinspektionens förslag innebär att AIFM-föreskrifterna anpassas till de föreslagna lagändringarna. En svensk AIF-förvaltare som enligt de nya lagreglerna avser att tillhandahålla diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och andra sidotjänster i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ska enligt förslaget tillämpa 6 kap. AIFM-föreskrifterna om svenska AIF-förvaltares verksamhet utomlands. Dessutom ska en AIF-förvaltare som tar emot och vidarebefordrar order i fråga om finansiella instrument tillämpa Finansinspektionens föreskrifter som hör till 8 kap. 24 och 25 §§ lagen om värdepappersmarknaden.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 3 juli 2015.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen.....	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	3
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	4
1.5	Ärendets beredning.....	4
2	Motivering och överväganden.....	5
2.1	Svenska AIF-förvaltares verksamhet utomlands.....	5
2.2	Inhämtande av information från kunder	6
3	Förslaget konsekvenser.....	6
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	7
3.2	Konsekvenser för företagen.....	7
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen.....	9

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

I maj 2014 gjordes vissa ändringar i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (AIFM-direktivet).¹ Ändringarna innebär att en förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) med stöd av ett tillstånd i hemlandet för diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och vissa sidotjänster, efter ett underrättelseförfarande, får tillhandahålla även dessa tjänster i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

I lagrådsremissen Några värdepappersmarknadsfrågor från den 26 mars 2015 föreslår regeringen hur ändringarna ska genomföras i svensk rätt. Regeringen föreslår dessutom att en AIF-förvaltare som tillhandahåller sidotjänsten ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument, ska tillämpa bestämmelserna om inhämtande av information från kunder i 8 kap. 24 och 25 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Om föreslagna lagändringar kommer till stånd finns ett behov av vissa ändringar i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om alternativa investeringsfonder (AIFM-föreskrifterna). De föreslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna syftar till att anpassa dem till de nya lagbestämmelserna.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

AIFM-direktivet reglerar juridiska personer vars normala verksamhet består av förvaltning av en eller flera alternativa investeringsfonder. Direktivet har genomförts i svensk rätt i lagen (2013:561) om alternativa investeringsfonder (LAIF).

Enligt AIFM-direktivet har en EES-baserad AIF-förvaltare rätt att med stöd av sitt hemlandstillstånd förvalta en alternativ investeringsfond som är etablerad i ett annat land inom EES och marknadsföra en alternativ investeringsfond i ett annat land inom EES om ett underrättelseförfarande följs. För svenska AIF-förvaltare har dessa regler genomförts i 6 kap. 1 och 3 §§ LAIF. För utländska AIF-förvaltare har reglerna genomförts i 5 kap. 1 och 3 §§ samma lag.

För att genomföra de ändringar av AIFM-direktivet som antogs i maj 2014 har regeringen föreslagit vissa lagändringar. Dessutom har regeringen föreslagit en komplettering av de bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden som ska tillämpas av en AIF-förvaltare som tillhandahåller sidotjänsten ta emot och

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (omarbetning) (MiFID 2).

vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 3 juli 2015.

I AIFM-direktivet finns även bestämmelser som innebär att det blir möjligt för icke EES-baserade AIF-förvaltare och icke EES-baserade alternativa investeringsfonder att med stöd av tillstånd i ett land inom EES genom ett underrättelseförfarande driva verksamhet i andra länder inom EES. Dessa bestämmelser i direktivet har ännu inte trätt i kraft. Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagändringar om så blir fallet (prop. 2013/14:113). Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer. AIFM-föreskrifterna kan med anledning av detta behöva ses över inom kort.

1.3 Regleringsalternativ

De av Finansinspektionen föreslagna föreskriftsändringarna är ett led i genomförandet av AIFM-direktivet och en förutsättning för att direktivets bestämmelser ska få genomslag i svensk rätt. AIFM-föreskrifterna innehåller i sin nuvarande lydelse bestämmelser om svenska AIF-förvaltares gränsöverskridande verksamhet avseende förvaltning av en alternativ investeringsfond. Genom de föreslagna ändringarna i LAIF behöver AIFM-föreskrifterna kompletteras med motsvarande bestämmelser om svenska AIF-förvaltares gränsöverskridande verksamhet avseende diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och andra sidotjänster. När det gäller den föreslagna ändringen i LAIF som innebär att en AIF-förvaltare som tar emot och vidarebefordrar order i fråga om finansiella instrument ska tillämpa 8 kap. 24 och 25 §§ lagen om värdepappersmarknaden, behöver AIFM-föreskrifterna innehålla en hänvisning till motsvarande regler i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:16) om värdepappersrörelse. Finansinspektionen bedömer att det inte finns något godtagbart alternativ till att införa de nya reglerna i AIFM-föreskrifterna.

1.4 Rättsliga förutsättningar

De ändringar som föreslås i AIFM-föreskrifterna omfattas av befintliga bemyndiganden i 4 § 6 och 5 § 1 och 19 förordningen (2013:587) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionens förslag är baserat på de förslag till lagändringar som presenteras i lagrådsremissen Några värdepappersmarknadsfrågor.

Det är inte ovanligt att en lagrådsremiss omarbetas i vissa delar och att den proposition som lämnas till riksdagen avviker från lagrådsremissens förslag. Finansinspektionen kommer därför att noga följa det fortsatta lagstiftningsarbetet och se till att föreskriftsändringarna stämmer överens med kommande lagändringar.

Finansinspektionen har bedömt att det inte har funnits ett behov av en extern referensgrupp vid framtagandet av förslaget eftersom ändringarna är av begränsad omfattning.

2 Motivering och överväganden

Som framgått ovan beror de föreslagna ändringarna på att regeringen i lagrådsremissen Några värdepappersmarknadsfrågor har lämnat vissa lagförslag som gör att det finns ett behov av ändringar i AIFM-föreskrifterna. Ändringarna föreslås träda i kraft den 3 juli 2015, det vill säga samma dag som de föreslagna lagändringarna.

Finansinspektionen redogör nedan för de ändringar och tillägg som föreslås i förhållande till de nuvarande AIFM-föreskrifterna.

2.1 Svenska AIF-förvaltares verksamhet utomlands

I 6 kap. AIFM-föreskrifterna finns bestämmelser som kompletterar LAIF om vad som gäller för svenska AIF-förvaltares gränsöverskridande verksamhet. Där tas bland annat upp vilket språk som underrättelser till Finansinspektionen ska upprättas på och vad en anmälan om väsentliga ändringar ska innehålla. Som AIFM-föreskrifterna nu är formulerade omfattar de sådan gränsöverskridande verksamhet som sker i form förvaltning och marknadsföring av alternativa investeringsfonder.

Eftersom AIF-förvaltare även ska kunna tillhandahålla diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och vissa andra sidotjänster med stöd av sitt hemlandstillstånd efter ett underrättelseförfarande, bedömer Finansinspektionen att 6 kap. AIFM-föreskrifterna bör vara tillämpliga även på den verksamheten.

Finansinspektionens förslag innebär att det i 6 kap. 1 § AIFM-föreskrifterna anges att bestämmelserna i kapitlet även gäller för en AIF-förvaltare med tillstånd enligt 3 kap. 2 § LAIF som avser att driva verksamhet utomlands enligt 6 kap. samma lag. Dessutom föreslås att det i hänvisningen till LAIF i 6 kap. 2 § AIFM-föreskrifterna görs en komplettering så att hänvisningen även omfattar underrättelser om att tillhandahålla diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och andra sidotjänster. Möjligheten att gränsöverskrida med tillstånd enligt 3 kap. 2 § LAIF gäller diskretionär förvaltning av investeringsportföljer av sidotjänsterna förvara och administrera andelar eller aktier i företag för kollektiva investeringar, ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument och lämna investeringsråd i ett annat land inom EES. Sidotjänsten ta emot medel med redovisningsskyldighet omfattas således inte av möjligheten att gränsöverskrida eftersom den saknar motsvarighet i direktivet.

2.2 Inhämtande av information från kunder

I 10 kap. 1 § AIFM-föreskrifterna anges vilka bestämmelser i Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersrörelse som en AIF-förvaltare ska tillämpa när den utför diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och andra tjänster enligt 3 kap. 2 § LAIF. Den nuvarande uppräkningsrättningen är anpassad efter utformningen av den angivna lagbestämmelsen som anger vilka bestämmelser i lagen om värdepappersmarknaden som är tillämpliga på sådan verksamhet.

Som framgår ovan har regeringen föreslagit att uppräkningsrättningen i 3 kap. 2 § tredje stycket LAIF ska kompletteras med en hänvisning till 8 kap. 24 och 25 §§ lagen om värdepappersmarknaden för att en AIF-förvaltare som tillhandahåller sidotjänsten ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument ska tillämpa dessa bestämmelser om inhämtande av information från kunder. För att göra en korrekt passandebedömning vid tillhandahållandet av tjänsten ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument krävs inhämtande av information från kund. Skyldigheten för en AIF-förvaltare att inhämta information avser uppgifter om kundens kunskaper och erfarenheter av den specifika tjänsten eller produkten. En AIF-förvaltare ska begära att kunden lämnar de uppgifter som krävs för att bolaget ska kunna rekommendera kunden de investeringstjänster och finansiella instrument som passar denne.

De föreslagna ändringarna i 3 kap. 2 § tredje stycket LAIF innebär att AIFM-föreskrifterna bör hänvisa till motsvarande bestämmelser i Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersrörelse, det vill säga 15 kap. 7–11 §§. Av förbiseende har hänvisningen i 10 kap. 1 § AIFM-föreskrifterna kommit att omfatta hela 15 kap. trots att bemyndigande först nu kommer att finnas när det gäller hänvisningen till 15 kap. 7–11 §§. Den 3 juli 2015 kommer därmed de aktuella bestämmelserna i Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersrörelse att bli tillämpliga när en AIF-förvaltare tillhandahåller sidotjänsten ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument. AIFM-föreskrifterna kommer därmed att vara i överensstämmelse med föreslagna lagändringar.

Dessutom innehåller förslaget ett par justeringar som inte har någon betydelse i sak, utan är av språklig eller redaktionell karaktär.

3 Förslagets konsekvenser

Finansinspektionen redogör nedan för de konsekvenser som de föreslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna bedöms få för olika aktörer. Avsnittet inleds med en redogörelse för hur samhället och konsumenterna kan komma att påverkas av förslaget. Därefter följer en beskrivning av konsekvenserna för företagen. Slutligen redogörs för konsekvenserna för Finansinspektionen och hur ändringarna kan påverka de avgifter som berörda företag betalar till Finansinspektionen.

Störst konsekvenser får lagförslaget, medan konsekvenserna av de föreslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna är begränsade. Det går inte att helt separera konsekvenserna av regeringens förslag till lagändringar från konsekvenserna av de ändringar i AIFM-föreskrifterna som Finansinspektionen föreslår. De föreslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna är till stor del endast en precisering av de krav som föreslås i regeringens lagrådsremiss. I redogörelsen nedan tar Finansinspektionen därför i viss mån hänsyn även till konsekvenserna av de föreslagna ändringarna i LAIF.

Sammantaget väntas de positiva effekterna av ändringarna överväga de negativa. De föreslagna ändringarna innebär ökade möjligheter för bolagen att gränsöverskrida med sin verksamhet, vilket i sin tur bidrar till samhällsekonomin.

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

AIFM-direktivets syfte är att främja den finansiella stabiliteten och den inre marknaden samt att öka transparensen. I AIFM-direktivet och LAIF finns bestämmelser som innebär att AIF-förvaltare med tillstånd kan förvalta och marknadsföra AIF-fonder till professionella investerare i andra länder inom EES efter att ha underrättat berörd myndighet. Någon motsvarande reglering finns för närvarande inte för att tillhandahålla tjänster som avses i 3 kap. 2 § LAIF i andra länder inom EES, dvs. diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och vissa andra sidotjänster.

De föreslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna bör inte ha någon större påverkan på samhället eller konsumenterna. Ändringarna bidrar i viss utsträckning till en ökad effektivitet i allmänhet och en större tillgång till fler investeringsalternativ för konsumenterna. En liten risk med de krav som kommer att ställas på AIF-förvaltare är möjligtvis att investerarna får bära AIF-förvaltarnas kostnader för att följa kraven genom att förvaltningsavgifterna höjs. Detta är dock svårt att förutse och sannolikt är dessa kostnader marginella.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Finansinspektionens förslag berör förvaltare av alternativa investeringsfonder med tillstånd enligt LAIF. I dagsläget finns det 48 förvaltare av alternativa investeringsfonder med ett sådant tillstånd. Av dessa har i dag 23 AIF-förvaltare även tillstånd för diskretionär förvaltning av investeringsportföljer. Av dessa 23 har i sin tur endast 7 tillstånd att ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument.

De föreslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna bör inte medföra några ytterligare krav, skyldigheter eller administrativa bördor än de som i dag gäller för en AIF-förvaltare som gränsar ut med förvaltning av en alternativ investeringsfond i ett EES-land. För en AIF-förvaltare som gränsar ut med

diskretionär förvaltning av investeringsportföljer eller något sidotillstånd innebär de föreslagna ändringarna ett krav på att underrättelsen till Finansinspektionen ska vara skriven på engelska. Vidare tillkommer en bestämmelse om vad en anmälan om väsentliga ändringar enligt 6 kap. 6 § LAIF ska innehålla.

Sannolikt kommer bolagen inte påverkas i någon större utsträckning av ändringarna. Det beror på att de flesta AIF-förvaltare som väljer att gränsa ut med tillhandahållandet av diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och sidotjänster redan har gränsat ut med förvaltning av en alternativ investeringsfond i ett EES-land och därmed anpassat sig till motsvarande krav för den verksamheten.

Något större konsekvenser för företagen kan införandet av kravet på att inhämta information från kund få. I dagsläget är det dock endast 7 AIF-förvaltare som har tillstånd att ta emot och vidarebefordra order i fråga om finansiella instrument.

Eftersom de förslagna ändringarna i AIFM-föreskrifterna planeras träda i kraft redan den 3 juli 2015 får bolagen en relativt kort tid på sig att anpassa sin verksamhet till de nya kraven. Men mot bakgrund av att bolagen endast bedöms behöva göra begränsade anpassningar, och då avsikten är att lagändringarna ska träda i kraft den dagen, anser Finansinspektionen att tiden är tillräcklig.

3.2.2 *Kostnader för företagen*

Gränsöverskridande verksamhet

Eftersom de uppgifter som företagen ska lämna till Finansinspektionen inte skiljer sig från de som redan lämnas in, väntas kostnaderna för företagen knappt påverkas alls.

När det gäller kostnaden för en AIF-förvaltare att upprätta olika handlingar som ska lämnas in till Finansinspektionen, så innebär ändringsförslaget inte heller någon större förändring i form av ökade kostnader. Detta eftersom det sedan tidigare funnits krav på att upprätta dessa handlingar vid förvaltning av en alternativ investeringsfond i ett EES-land.

De företag som kan komma att påverkas mest av ändringarna är de AIF-förvaltare som väljer att gränsa ut med endast diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och vissa sidotjänster, dvs. inte med förvaltningen, eftersom dessa inte tidigare har upprättat någon sådan underrättelse. De uppgifter som en AIF-förvaltare ska lämna in i samband med sådan

underrättelse är få. Kostnaderna beräknas uppgå till cirka 2 600 kronor (2 timmar x 1 300 kronor) och är av engångskaraktär².

En AIF-förvaltare som väljer att genom ett underrättelseförfarande gränsa ut med sina sidotillstånd är skyldig att anmäla väsentliga ändringar av de uppgifter som lämnats i en sådan underrättelse till Finansinspektionen. Kostnaderna för att upprätta en sådan anmälan beräknas uppgå till cirka 1 950 kronor (1,5 timmar x 1 300 kronor). Kostnaderna aktualiseras endast om AIF-förvaltaren gör en väsentlig ändring.

Inhämtande av information från kunder

Det nya kravet om inhämtande av information från kund innebär att en AIF-förvaltare med sidotillstånd att ta emot och vidarebefordra order ifråga om finansiella instrument måste tillämpa 15 kap. 7–11 §§ i Finansinspektionens föreskrifter om värdepappersrörelse. Det nya kravet innebär att en AIF-förvaltare med ett sådant sidotillstånd måste inhämta information från kunder för att kunna göra en passandebedömning. För att göra en passandebedömning behöver bolagens befintliga blanketter eller system anpassas och justeras för att ta emot sådan information. Denna anpassning bör dock begränsas eftersom en AIF-förvaltare med detta sidotillstånd redan har ett tillstånd för diskretionär förvaltning av investeringsportföljer. Det bör således finnas system för att hantera denna anpassning. Möjligen behöver AIF-förvaltaren vidareutbilda personal med anledning av det nya kravet om inhämtade av information. Kostnaderna för att anpassa systemen eller blanketterna och för att vidareutbilda personal beräknas uppgå till 6 500 kronor (5 timmar x 1 300 kronor) – 13 000 kr (10 timmar x 1 300 kronor) beroende på AIF-förvaltarens storlek och systemets omfattning.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

För Finansinspektionens del kommer de föreslagna reglerna i AIFM-föreskriften att innebära en ny ärendetyp. Finansinspektionens arbetsbelastning bedöms dock inte öka påtagligt med anledning av dessa ärenden.

Avgiften som kommer att tas ut för prövning av den nya ärendetypen beräknas bli något lägre än avgiften för ärenden som gäller underrättelse om gränsöverskridande förvaltning av AIF-fonder i ett annat land inom EES. Detta beror på att Finansinspektionen har bedömt att handläggningen blir mindre omfattande än handläggningen av de ärenden som gäller när en AIF-förvaltare gränsöverskrider med förvaltningen. Om underrättelsen däremot avser både förvaltning av en alternativ investeringsfond i ett annat land inom EES och tillhandahållandet av diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och sidotjänster, blir avgiften samma som i dag.

² Enligt Tillväxtverkets databas uppgår kostnaden för att ta fram en anmälan om gränsöverskridande verksamhet, enligt lagen om investeringsfonder, till 708 kronor. Mätningen genomfördes år 2012.

Som en följd av att företag får möjlighet att även gränsöverskrida med tillhandahållandet av diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och sidotjänster, kommer också den ordinarie ärendehantering hos Finansinspektionen att bli något mer omfattande. Detta gäller underrättelser om gränsöverskridande verksamhet om tillhandahållande av diskretionär förvaltning av investeringsportföljer och sidotjänster samt anmälningar om andra ändringar av verksamheten. De internationella inslagen i den föreslagna regleringen innebär vidare en skyldighet för Finansinspektionen att fortsätta samarbeta med utländska behöriga myndigheter.